

<div style="text-align: right;"><p style="text-align: left;">Av Mircea Eliade. Takk til Ulva for dette bidraget!</p><p style="text-align: left;">I løpet av initiasjonen m♠sjamanen l♠e det hemmelige spr♠et som han skal benytte under seansene til ♠kommunisere med ♠dene og dyre-♠dene.
</p></div><p> Dette hemmelige spr♠et l♠er han enten av en l♠emester eller han l♠er seg det selv, det vil si direkte fra ♠♠dene♠. Begge disse metodene eksisterer side om side f.eks. hos eskimoene. Det er oppdaget et spesifikt hemmelig spr♠ hos samene, hos ostjakene, tsjuktsjerne, jakutene og tunguserne.</p> <p> Det hemmelige sjamanistiske spr♠ er omstendelig utarbeidet hos eskimoene, hvor det benyttes som et kommunikasjonsmiddel mellom angakut og deres ♠der. Hver sjaman har sin egen sang som han bruker for ♠p♠alle ♠dene. Selv der hvor det ikke direkte er snakk om noe hemmelig spr♠, finner man allikevel spor etter det i uforst♠lige refrenger som gjentas under seansen, slik som f.eks. hos altaiene. Dette fenomenet er ikke utelukkende nord-asiatisk og arktisk. Man finner det nesten overalt. Under seansen snakker hala hos semang-pygmeene med Chenoi (de himmelske ♠der) p♠deres spr♠. Straks han kommer ut igjen fra seremonihytten, gir han inntrykk av ♠ha glemt det hele. Hos Mentawai-rolket bl♠er initiasjonsmesteren gjennom et bambusr♠er inn i ♠ret p♠l♠egutten for a gj♠re ham i stand til ♠h♠re ♠denes stemmer. Under seansene snakkeratak-sjamanen ♠♠denes spr♠♠, og de sjamanistiske sangene hos dusun-folket (det
nordlige Borneo), foreg♠ p♠et hemmelig spr♠.

If♠ølge den karibiske tradisjon var den f♠rste pai (sjaman) en mann som en gang h♠rte en sang som kom opp fra en elv. Han hoppet modig ut i elven, og kom ikke opp igjen for han hadde l♠t sangen utenat fra de kvinnelige ♠dene, og etter ♠ha mottatt fra dem den n♠dvendige utrustning for ♠kunne virke i sin profesjon.

Sv♠t ofte er dette ♠hemmelige spr♠et♠ faktisk dyrenes spr♠, eller det har sin opprinnelse i imitasjon av dyreskrik. I S♠r-Amerika m♠kandidaten under sin intiasjonsperiode l♠e seg ♠imiterere dyrenes stemmer. Det samme gjelder i Nord-Amerika.
Blant annet hos pomoene og menominiene imiterer sjamanene fuglenes sang. Under seansene hos jakutene, jukagirene, tsjuktsjerne, gol-dene, eskimoene og flere andre, h♠rer man skrik fra ville dyr og fugler. Castagne beskriver en baqca hos kirgiz-tatarene l♠pende omkring teltet mens han hopper, bykser og br♠ler.
Han bjeffer som en hund, snuser p♠tilskuerne, han rauter som en okse, han br♠ler, han skriker og breker som et lam, grynter som en gris, han vrinsker, han kurrer ? med en bemerkelsesverdig presisjon imiterer han dyrenes skrik, fuglenes sang og lyden av deres vingeslag, etc., hvilket ikke unnlater ♠imponere hans tilskuere.

♠♠denes nedstigning♠ finner ofte sted p♠denne m♠en. Hos indianerne i Guyana ♠ble stillheten plutselig brutt av en eksplosjon av ubeskrivelige, virkelig frykt-inngytende skrik, hyl og vr♠, som fylte huset og fikk vegger og tak til ♠vibrere. Denne skr♠ingen l♠ftet seg som et rytmisk brus, som dempet seg gradvis ned til en fjern murring, for sa ♠velte "frem p♠ny".

Det er ♠denes tilstedev♠else som annonseres gjennom slike skrik, p♠samme m♠e som den ogs♠forkynnes gjennom etterligning av dyrs oppf♠rsel. En rekke ord som benyttes under seansen, har sin opprinnelse i forskjellige fugle-og dyreskrik. Som Lehtisalo har bemerket, faller sjamanen i ekstasen ved hjelp av trommen og ♠joiken♠, og de magiske tekstene synges overalt.
♠Magi♠ og ♠sang♠ ? s♠lig sang som etterligner fugler ? uttrykkes ofte med samme ord. Det germanske ord for den magiske formelen er galdr, som er avledet av verbet galan, ♠synge♠, et ord som s♠lig benyttes om fuglenes sang.

Det ♠l♠e dyrenes spr♠, og f♠rst og fremst fuglenes, blir overalt i verden sidestilt med ♠kjenne naturens

hemmeligheter, og derved bli i stand til profetere. Fuglenes språk tilegnes som regel ved at man spiser slanger eller andre dyr som anses å være magiske. Disse dyrene kan avsløre hemmeligheter om fremtiden, fordi de anses som medier for de døde sjeler eller gudenes epifanier (åpenbaringer). Det er deres språk og imitere deres stemmer sidestilles med å kunne kommunisere med det hinsidige og med himmelen. Vi vil gjenkjenne den samme identifisering med et dyr, slik som med fugler, når vi senere tar for oss sjamanens drakt og den magiske flukt. Fuglene er sjeleførere. Det selv bli til en fugl, eller bli fulgt av en fugl, indikerer evnen til å foreta den ekstatiske reise til himmelen og det hinsidige mens man selv ennå er levende.

Å imitere dyrenes språk, og benytte dette hemmelige språk under seansen, er nok et tegn på at sjamanen kan bevege seg fritt mellom de tre kosmiske soner: underverdenen, jorden og himmelen? hvilket vil si det samme som at han uten risiko kan ferdes der hvor bare de døde eller gudene har adgang. Det inkarnere et dyr under seansen, slik vi har sett i forbindelse med de døde, dreier seg mindre om en besettelse enn om at sjamanen på magisk vis forvandler seg til dette dyret. En lignende forandring kan også foregå ved hjelp av andre midler? f.eks. ved at man tar på seg sjamandrakten eller gjemmer ansiktet under en maske.

Den tungusiske sjaman antas under sin transe å kunne forstå selve Naturens språk. Men dette er ikke alt. Innenfor en rekke tradisjoner representerer vennskap med dyr og kunnskap om deres språk paradisiske syndromer. I begynnelsen, det vil si i mytisk tid, levde mennesket i fredelig sameksistens med dyrene og forsto deres språk. Det var først etter en katastrofe en gang i urtiden som kan sammenlignes med syndefallet i den bibelske tradisjon, at mennesket ble hva det er i dag? dødelig, inndelt i kjønn, tvunget til å arbeide for føden, og i konflikt med dyrene. Under forberedelsene til ekstasen, og under denne ekstasen, forlater sjamanen den nåværende menneskelige tilstand og gjenfinner midlertidig den opprinnelige tilstand. Vennskapet med dyrene, kjennskapet til deres språk, forvandlingen til dyr? alt dette er tegn på at sjamanen har gjeninntatt denne paradisiske tilstand som gikk tapt en gang i tidenes morgen.

Fra boken "SJAMANISME - henrykkelsens og ekstasens eldgamle kunst" av Mircea Eliade, Pax Forlag.

Takk til Ulva for dette bidraget!